

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

NOEM. 1839.]

[ΑΡΙΘ. 35.]

Ο ΑΛΕΚΤΩΡ.

ΟΛΑ τὰ πτηνά, ὅταν ὑποταγῶσιν εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀνθρώπου, χάνουν μέρος τοῦ φυσικοῦ αὐτῶν σχήματος, καὶ ἀλλοιούνται ὄχι μόνον εἰς τὰς ἑξεις, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν μορφήν των. Τὸ κλίμα, ἡ τροφή, καὶ ἡ αἰχμαλωσία, συνεργοὺν ἰσχυρότατα εἰς τὸ νὰ παράγωσι τὰς ἀλλοιώσεις ταύτας· ἐκεῖνα δὲ τὰ ὄρνεα, ὅσα κατὰ πλειοτέρους αἰῶνας ἠσθάνθησαν τῶν τριῶν αὐτῶν αἰτίων τὴν ἐπιρροήν, ἔπεται νὰ δεικνύωσι καὶ τὴν μεγαλητέραν ποικιλίαν εἰς τὸ σχῆμα, τὰ πτερὰ, καὶ τὰς διαθέσεις.

Ἀφ' ὅλα τὰ πτηνά ὁ ἀλέκτωρ φαίνεται ὅτι ἐχρημάτισεν ὁ ἀρχαιοτάτος σύντροφος τοῦ ἀνθρώπου, αὐτὸς πρῶτος ἐκ τῶν ὀρνίθων τοῦ δάσους ἡμερωθεὶς· ὡς δὲ ὑπῆρξε πλειότερον χρόνου διάστημα ὑπὸ ἀνθρωπίνῃ φροντίδᾳ, οὕτω παρ' ὅλους τοὺς λοιποὺς δεικνύει αὐτὸς ἴσως τὴν μεγαλητέραν ποικιλίαν, καθότι μόλις εὐρίσκονται δύο πτηνὰ τοῦ εἶδους τούτου ἀκριβῶς ὁμοιάζοντα ἐν τῷ ἄλλο εἰς τὰ πτερὰ καὶ τὸ σχῆμα. Ἡ οὐρά, ἡ τόσον καλλωπίζουσα τοὺς πλειοτέρους τῶν ὀρνίθων τούτων, λείπει ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τινὰς· οἱ δάκτυλοι, οἱ συνήθως τέσσαρες εἰς ὅλα τὰ ἀλεκτορεία ζῶα, εἶναι πέντε εἰς εἶδος τι τοῦ ἀλέκτορος· τὰ πτερὰ, τὰ τόσον λεῖα καὶ τόσον ὑπέραιως διατεταγμένα εἰς τοὺς πλείστους τῶν ὅσους ἡμεῖς γνωρίζομεν, εὐρίσκονται ὅλα ἐξαναστρο-

φα εἰς ἰδιαίτερόν τι γένος, καὶ στέκουν εἰς τρόπον, ὥστε χάσκουσι στραβά· μάλιστα δὲ ὑπάρχει ἐν εἶδος εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, τὸ ὁποῖον ἀντὶ πτερῶν φαίνεται πανταχοῦ μὲ τρίχας ἐσκεπασμένον. Ταύτας καὶ ἄλλας πολλὰς διαφορὰς ἔχει τὸ ζῶον τοῦτο. Αἰτινες φαίνονται ὡς σημεῖα τῆς μακροχρονίου δουλείας του.

Ἀδελον εἶναι πότε ὁ ἀλέκτωρ πρῶτον ἐγένεν οἰκιακὸν ζῶον εἰς τὴν Εὐρώπῃν· ἀλλ' ὁμολογεῖται γενικῶς ὅτι μᾶς ἦλθεν ἀπὸ τὴν Περσίαν. Ὁ Ἀριστοφάνης καλεῖ αὐτὸν ὄρνιν Περσικὸν, καὶ λέγει ὅτι ἔχαρη τὸ βασίλειον τῆς Περσίας πολὺ πρότερον τινῶν ἀπὸ τοὺς ἀρχαιοτάτους αὐτοῦ μονάρχας. Τόσον πρῶϊμα ἐξηπλώθη τὸ ζῶον τοῦτο, ἀκόμη καὶ εἰς τὰ πλέον ἄγρια μέρη τῆς Εὐρώπης, ὥστε μανθάνομεν ὅτι ὁ ἀλέκτωρ ἦτον ἐκ τῶν ἀπηγορευμένων τροφῶν εἰς τοὺς ἀρχαίους Βρετανούς. Τῶντι ὁ ἡμέρος ὄρνις ἐξώρισε τὸν ἄγριον. Καὶ αὕτῃ ἡ Περσία, ἥτις πρώτη μετέδωκεν αὐτὸν εἰς ἡμᾶς, φαίνεται πλέον νὰ μὴ τὸν γνωρίζῃ εἰς τὴν φυσικὴν αὐτοῦ κατάστασιν· καὶ, ἂν δὲν εὐρίσκαμεν αὐτὸν ἄγριον εἰς μερικὰ τῆς Ἰνδίας δάση, ἐνδεχόμενον νὰ ἤρχίζαμεν λογομαχίας περὶ τοῦ ὁποῖος ἦτο τὴν μορφήν κατὰ πρῶτον ὁ ἀλέκτωρ.

Ἀλλὰ τοιαῦται λογομαχίαι δὲν ἐμποροῦν πλέον νὰ γεννηθῶσι, καθότι καὶ τὴν σήμερον εὐρίσκεται ἀνεξάρτητος εἰς τὴν νῆσον Τιτιάν, εἰς ἄλλας πολλὰς τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ, καὶ εἰς τὰ δάση τῆς Μαλαβαρικῆς παραλίας. Εἰς τὴν ἄγριαν αὐτοῦ κατάστασιν ἔχει μαῦρα καὶ κίτρινα πτερὰ, λόφον δὲ κίτρινον καὶ πορφυροῦν. Καὶ ἄλλο τι ἰδιαίτερον ἔχουν οἱ εἰς τὰ δάση τῆς Ἰνδίας· τὰ κόκκαλά των, ὅταν βρασθῶσι, γίνονται ὄχι λευκὰ, ὡς τὰ τῶν ἰδικῶν μας, ἀλλὰ κατὰμαυρα. Ἐὰν δὲ ὁ χρωματισμὸς οὗτος προέρχεται ἀπὸ τὴν τροφήν, ὡς κοκκινίζουν τὰ κόκκαλα τῶν ζώων ὅσα τρώγουν ἐρυθρόδανον, ἀφίνω ἄλλους νὰ τὸ ἐρευνήσωσιν.

Ὅτε πρῶτον οἱ ἀλέκτορες ἐπληθύνθησαν εἰς τὴν Εὐρώπῃν, ὑπῆρχαν διακρίσεις αὐτῶν, αἰτινες τῶρα πλέον ἀγνοοῦνται. Οἱ ἀρχαῖοι ὑπελήπτοντο ἐκείνους τὰ μέγιστα, τῶν ὁποίων τὰ πτερὰ ἦσαν κοκκινωπά· ἀλλ' ὅσον διὰ τοὺς λευκοὺς, ἐνομίζοντο εἰς τὰ τοῦ οἴκου διόλου ἄχρηστοι. Τούτους ἐθεώρουν ὡς ὑποκειμένους νὰ γένωσι θήρευμα τῶν ἀρπακτικῶν πτηνῶν· ὁ δὲ Ἀριστοτέλης νομίζει αὐτοὺς ὄχι τόσον γονίμους, ὅσον τοὺς πρῶτους. Τῶντι αὐτὸς διαιρεῖ τοὺς περὶ ὧν ὁ λόγος ὄρνεις κατὰ τὰς μαγειρικὰς χρήσεις των· ὀνομάζει γενναῖον τὸ ἐν εἶδος διὰ τὸ πολὺγονον αὐτοῦ, ἀγεννὲς δὲ

καὶ ἀχρηστον τὸ ἄλλο, διὰ τὸ στειρῶδες. Αἱ διακρίσεις αὗται διαφέρουν παντάπασιν ἀπὸ τὰς τῶν νεωτέρων ἰδίας περὶ τῆς γενναιότητος τοῦ ζῶου τοῦτου· ὁ τὴν σήμερον χρησιμεύων ὡς μάχιμος ἀλέκτωρ, καὶ διὰ τοῦτο ὑπεριμώμενος, δὲν εἶναι κατ' οὐδένα τρόπον τόσον γόνιμος, ὅσον ἄλλα εἶδη μὲ περιπρόνησιν θεωρούμενα. Οἱ Ἀθηναῖοι τὸ πάλαι εἶχαν τὰς ἀλεκτρομαχίας αὐτῶν, ὡς καὶ τὴν σήμερον οἱ Ἀγγλοὶ· ἀλλὰ πιθανὸν ὅτι ἐκεῖνοι δὲν ἐκλεγαν, ὡς οὗτοι, τοὺς στειροτέρους διὰ τὴν μάχην.

Ὅπως ὅμως καὶ ἂν ἔχη τοῦτο, κἀνὲν ζῶον δὲν ὑπάρχει γενναιότερον τοῦ ἀλέκτορος, πρὸς ἀλέκτορα μαχομένου· πανταχοῦ δὲ τῆς οἰκουμένης, ὅπου δὲν ἐπικρατεῖ ὁ πολιτισμὸς καὶ τὰ ἐξευγενισμένα ἦδη, ἡ ἀλεκτρομαχία εἶναι μία τῶν κυριωτέρων διασκεδάσεων. Εἰς τὴν Κίνα, τὴν Ἰνδίαν, τὰς Φιλιππινὰς νήσους, καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς, ἡ ἀλεκτρομαχία εἶναι τὸ παίγνιον καὶ ἡ τέρψις βασιλέων καὶ ἡγεμόνων. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν παρακμάζει καθ' ἡμέραν· ἐλπίζεται δὲ ὅτι μὲ τὸν καιρὸν θέλει εὐφραίνειν μόνον τοὺς εὐτελεστάτους τῶν χυδαίων.

Τοῦ ἀλέκτορος ἡ παράδοξος γενναιότης προέρχεται ἴσως ἐκ τοῦ ὅτι αὐτὸς εἶναι τὸ ἀσελγέστερον ὄλων τῶν πτηνῶν. Εἰς μόνος ἀλέκτωρ ἀρκεῖ διὰ δέκα ἢ δώδεκα ὄρνιθας, καὶ λέγεται ὅτι αὐτὸς εἶναι τὸ μόνον ζῶον, τοῦ ὁποίου ἡ ἀπόλαυσις δὲν ἐλαττώνει τὴν προθυμίαν· ἀλλὰ γηράσκει ἐγγήγορα· τὸ ριζικὸν ὕγρον ἐξαντλεῖται, καὶ εἰς τρία ἢ τέσσαρα ἔτη γίνεται πάντῃ ἀνίκανος διὰ τεκνογονίαν. Καὶ αὗται δὲ αἱ ὄρνιθες, ἐπειδὴ κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ ἐνιαυτοῦ ὠτοκοῦν καθ' ἡμέραν, δὲν δύνανται νὰ ἐξαρκίσωσι διὰ τοσαύτας γεννήσεις, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, στειρόνονται μετὰ τρία ἢ τέσσαρα ἔτη.

Ἐπωάζουν δ' αἱ ὄρνιθες, ἄλλαι ἅπαξ, ἄλλαι δις, καὶ ἄλλαι τρίς τοῦ ἐνιαυτοῦ. Ὡὰ γεννᾷ εἰς τὸ διάστημα τοῦ ἔτους μία ὄρνις οἰκιακὴ ὑπὲρ τὰ διακόσια, ἂν ταγίζεται καλὰ, καὶ ἔχη ἐλευθερίαν καὶ ἥλιον. Ἐὰν ἀρεθῇ μόνη, κάμνει τὴν φωλεάν της χωρὶς τινος ἐπιμελείας, τρύπαν μόνον σκαλίζουσα εἰς τὴν γῆν μεταξὺ ὀλίγων θάμνων. Ἡ φύσις, σχεδὸν ἐξηντημένη ἀπὸ τὴν ἰδίαν αὐτῆς πολυγονίαν, φαίνεται νὰ τὴν γνωστοποιῇ τὸν ἀρμόδιον τοῦ ἐπωασμοῦ χρόνον, τὸν ὁποῖον καὶ αὐτὴ μαρτυρεῖ κλώζουσα καὶ ἀπογεννώσα. Αἱ δὲ καλὰ οἰκοῦνται, ὅσαι προτιμοῦν νὰ μὴ καθίσωσι τὰς κλώσας των, βρέχουν αὐτάς μὲ ψυχρὸν ὕδωρ, καὶ παύουσιν οὕτω τὸν πόθον τοῦ ἐπωασμοῦ.

Ἐὰν ἡ ὄρνις ἀρίνετο εἰς ἑαυτὴν ὅπως διόλου, σπανίως ἤθελε γεννᾷ ὑπὲρ τὰ εἴκοσι ὥα εἰς τὴν ἰδίαν φωλεάν, χωρὶς νὰ ζητήσῃ νὰ τὰ ἐκκολάψῃ· ἀλλὰ καθόσον γεννᾷ, τῆς ἀφαιρῶνται τὰ ὥα· ἐξακολουθεῖ δὲ ὠτοκοῦσα, ματαίως ἐλπίζουσα ν' αὐξήσῃ τὸν ἀριθμὸν. Εἰς τὴν ἀγρίαν κατάστασιν ἡ ὄρνις σπανίως γεννᾷ ὑπὲρ τὰ δεκαπέντε ὥα, πρὶν καθίσῃ· ἀλλ' ἐκεῖ δυσκολώτερα εὐρίσκει ζωοτροφίαν, καὶ αἰσθάνεται ἴσως τὸ ἐπίπονον τοῦ καὶ θρέψῃ πολυάριθμον οἰκογένειαν.

Ἀνυπέρβλητος εἶναι τῆς ἐπωαζούσης ὄρνιθος ἡ προσκαρτερησις καὶ ὑπομονή· διὰ τινὰς ἡμέρας ἐξακολουθεῖ ἀκίνητος, καὶ ὅταν δὲ πείνα ἢ δίψα βιάσῃ αὐτὴν εἰς τὸ νὰ ἐξέλθῃ, ταχίως πάλιν ἐπιστρέφει. Ἐνῷ κάθηται, γυρίζει μετ' ἐπιμελείας καὶ μετατοπίζει τὰ ὥα της, ἕως τοῦ, τέλος, μετὰ τρεῖς περίπου ἑβδομάδας, ἀρχίζουν νὰ φαίνωνται σημεῖα ὅτι ἐπιθυμοῦν νὰ διαρρήξωσι τὴν φυλακὴν αὐτῶν οἱ νεοσσοί. Οἱ δυνατώτεροι καὶ καλῆτεροι γενικῶς ἐλευθεροῦνται πρῶτοι· οἱ ἀσθενέστεροι ἐκβαίνουν κατόπιν· τινὲς δὲ καὶ ἀποθνήσκουν εἰς τὸ λίκπος. Ἀφοῦ δ' ὅλοι πλέον ἐξέλθωσιν, ὁδηγεῖ αὐτοὺς ἡ μήτηρ νὰ προμηθεύωνται τὴν ἀπαιτούμενην τροφήν. Τότε ἡ μητρικὴ στοργὴ καὶ ὑπερηφανία, μεταβάλλουσαι, τρόπον τινά, καὶ τὴν φύσιν αὐτὴν, διορθοῦν τῆς ὄρνιθος τὰς ἀτελείας. Οὐδαμῶς πλέον ἀθηράγος ἡ δειλὴ, ἀπέχει ἀπὸ πᾶσαν τροφήν, τὴν ὁποίαν δύνανται νὰ καταπίωσι τὰ νεογνά της, καὶ ἀτρομήτως ὁρμᾷ κατὰ παντὸς ζῶου, ἱκανοῦ νὰ βλάψῃ αὐτά. Ὅποιος καὶ ἂν ᾖ ἡναι ὁ ἐχθρὸς, ἵππος, χοῖρος, ἡ σκύλος, τολμηρῶς τὸν ἀντιτάσσεται. Ἐπὶ κεφαλῇς τοῦ μικροῦ τάγματος, φέρεται ὡς ἐμπειρὸς στρατηγός, ποικιλίαν φωνῶν ἔχουσα, διὰ τῶν ὁποίων καὶ προσκαλεῖ εἰς φαγητὸν τὰ πολυάριθμα νεογνά της, καὶ νουθετεῖ αὐτὰ νὰ φύγωσιν ἀπὸ κίνδυνον. Εἰς μίαν τοιαύτην περίστασιν ἴδα ποτὲ ὄλον τὸ κοπάδιον τρέχον ἀσφαλείας χάριν εἰς τὸ πυκνότερον μέρος φράκτου τινός, ἐνῷ ἡ ὄρνις γενναίως ἀπετόλμησε νὰ παρουσιασθῇ κατὰ πρόσωπον ἀλώπεκος, εἰς ἀρπαγὴν ἐρχομένης. Μὲ τὴν βοήθειαν ὅμως καλοῦ κυνηγετικῆς ταχίως ἀπεδιώξαμεν τὴν πανοῦργον, πλὴν, κατὰ δυστυχίαν, ἀφοῦ πολλαχοῦ ἐπλήγησε τὴν ὄρνιθα.

Εἰς τὸ Κάϊρον, καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῆς Αἰγύπτου, ἔχουν κλιβάνους, ἥτοι φοῖβρους, ὅπου ἐκκολάπτουν διὰ μιᾶς ἐξακόσια ἢ ἑπτακόσια ὄρνιθια· ἀλλ' ἡ μέθοδος αὕτη, ἀκόμη καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον, τελεσφορεῖ μόνον κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ ἐνιαυτοῦ· εἰς ἄλλα δὲ μέρη, καθὼς εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ Γαλλίαν, ἐπέτυχαν μὲν διὰ τῆς μεθόδου ταύτης νὰ ἐκλεπίσωσι ζῶντας τοὺς νεοσσούς, πάραυτα ὅμως, ἀφοῦ ἐξῆλθον, ἐφόφησαν σχεδὸν ὅλοι δι' ἐλλείψιν μητρικῆς περιθάλψεως. Εἰς Θεραπείαν τοῦτου μετεχειρίσθη ὁ φυσικὸς τῆς Γαλλίας κύριος Reaumur ὄρνιθα μαλλίνην, ὡς αὐτὸς τὴν ὀνομάζει· ἥτοι, ἐβαλλε τὰ ὄρνιθια εἰς θερμὸν καλὰδιον, καὶ ἀνέθεν αὐτοῦ ἔσθνην παχὺ μάλλινον σκέπασμα. Ὑπάρχει ὅμως ἄλλος τρόπος πολὺ καλῆτερος· οἱ κάπωνες μανθάνουν καὶ νὰ ἐπωάζωσι, καὶ νὰ περιθάλπωσι, καὶ νὰ ἐκτρέψωσι τοὺς νεοσσούς· διδάσκονται δὲ κατὰ τὸν ἐφεξῆς τρόπον.—Πρῶτον ὁ κάπων ἡμερόνεται, ὥστε νὰ ταγίζεται ἀπὸ τὴν χεῖρα τοῦ ἀνθρώπου· ἔπειτα, πρὸς τὸ ἑσπέρας, τοῦ ἀφαιρῶν ἀπὸ τὸ στῆθος τὰ πτερὰ, καὶ τρίβουν μὲ κνίδας τὸ γυμνὸν δῆμα· βάλλουν ἐπομένως πλησίον αὐτοῦ τὰ ὄρνιθια, τὰ ὁποῖα τρέχουν εὐθὺς ὑπὸ τὸ στῆθος καὶ τὴν γαστέρα του· πιθανὸν δὲ ὅτι, ἐλαφρῶς μὲ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν τρίβοντα τὸ γυμνὸν δῆμα, ἐλαφρόνουν τὸν ἀπὸ τὰς κνίδας προσερχόμενον πόνον. Τοῦτο ἐπαναλαμβάνεται δύο ἢ τρεῖς νύκτας, ἕως τοῦ 6

κάπων λαμβάνει κλίσιν τινὰ πρὸς τὰ ὀρνίθια, τὰ ὅποια τὸν ἀνεκοίφισαν, καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ παρέχῃ τὴν ζητουμένην περίθαλψιν· ἴσως δὲ καὶ ἡ γοερά φωνὴ τῶν ὀρνιθίων τέρπει αὐτὸν εἰς τὴν δυστυχίαν του, καὶ τὸν προτρέπει εἰς συνδρομὴν τῶν τεθλιμμένων. Ἀπὸ τότε ἀνατρέφει κλωσσοπολῖα ὡς ἡ ὄρνις, περισκέπων, τρέφων αὐτὰ, κλώζων, καὶ πᾶν ἄλλο ἐκτελὼν καθήκον τῆς τρυφερωτάτης μητρός. Ὅταν δὲ ἅπαξ συνειδήσῃ ὁ κάπων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην, δὲν παραιτεῖ εὐκόλως· ἀλλ' ἀφοῦ μία νεοσσὶα μεγαλύνῃ, ἐμπορεῖ ἄλλη, σχεδὸν ἀκλεισιμένη, νὰ βαλῇ ὑποκάτω του, τὴν ὁποίαν θάλει περιποιεῖσθαι μὲ τὴν αὐτὴν τρυφερότητα, ὡς τὴν προτέραν.

ΓΥΓΙΕΛΜΟΣ ΑΡΒΕΙΟΣ, Ο ΤΗΝ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΝ ΤΟΥ ΑΙΜΑΤΟΣ ΑΝΑΚΑΛΥΨΑΣ.

ΟΛΙΓΟΙ ὠφέλησαν τόσον ἀξιολόγως τὴν ἀνθρωπότητα, ὅσον ὁ Γυγιέλμος Ἀρβείος (Dr William Harvey), ἰατρός Ἀγγλος, πρὸ διακοσίων περίπου ἐτῶν ἀκμάσας. Αὐτὸς πρῶτος ἀναντιρρήτως ἀπέδειξεν ὅτι τὸ αἷμα κυκλοφορεῖ ἀκατάπαυστα, ἐνὸς ὧ ὑπάρχει ζωὴ τις· διὰ δὲ τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης ἔδωκε μέγα φῶς εἰς τοὺς ἰατρούς· καθότι πρόδηλον εἶναι, ὅτι πάντῃ διαφορετικὰ μέσα θεραπείας πρέπει νὰ μεταχειρίζεται ὁ φρονῶν ὅτι τὸ αἷμα στέκει ἀπὸ τὸν γνωρίζοντα ὅτι κυκλοφορεῖ.

Ὁ Γυγιέλμος Ἀρβείος ἐγεννήθη εἰς τὴν κωμόπολιν Folkstone, κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Κάντιον (Kent), τὴν 1ην Ἀπριλίου, 1578. Τὰ στοιχεῖα τῶν γραμμάτων ἐδιδάχθη εἰς τὴν Καντουαρίαν, ἔπειτα δὲ ὑπῆγεν εἰς τὸ ἐν Κανταβριγία πανεπιστήμιον. Τὴν ἡλικίαν δεκαενναετῆς, ἀφοῦ εἶχεν ἤδη ἀφιερώσειν ἐξ ἑτῆ εἰς ἐπιστημονικὰς σπουδὰς, μετέβη εἰς τὴν ἡπειρωτικὴν Εὐρώπην πρὸς τελειοποίησιν τῶν μαθημάτων αὐτοῦ, καὶ ἠκολούθη, εἰς τὴν Πάδουαν, τὰς παραδόσεις τοῦ Φαβρικίου περὶ ἀνατομίας, τοῦ Μιναδῶος περὶ φαρμακείας, καὶ τοῦ Κασσερίου περὶ χειρουργίας. Τὸ 1602 ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου μετὰ ἐξ ἑτῆ ἐκλέχθη Ἐταῖρος μὲν τοῦ Συλλόγου τῶν Ἱατρῶν, Ἱατρός δὲ εἰς τὸ Νοσοκομεῖον τοῦ Ἀγ. Βαρδολομαίου. Τὸ 1615 διωρίσθη νὰ παραδίδῃ περὶ ἀνατομίας καὶ χειρουργίας εἰς τὸν σύλλογον, καὶ τότε ἤρχισε πρῶτον νὰ ἀναπτύσσῃ τὰς ιδέας αὐτοῦ περὶ τῆς τοῦ αἵματος κυκλοφορίας.

Εἰς τὴν νῦν ταύτην δοξασίαν φαίνεται ὅτι ὠδηγήθη ὁ Ἀρβείος κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον· παρετήρησεν εἰς τὰς φλέβας δικλίδας τινὰς, ὅτω πως ἐσχηματισμένας, ὥστε ὑγρὸν, ὁποῖον τὸ αἷμα, ἠδύνατο νὰ περάσῃ διὰ μέσου αὐτῶν κατὰ μίαν διεύθυνσιν, οὐχὶ δὲ κατ' ἄλλην. Πᾶς δὲ, ὁ καὶ μίαν μόνην στιγμὴν σκεφθεὶς περὶ τῶν θαυμασίων καὶ ὠραίων προϊόντων τῆς φύσεως, πρέπει νὰ συναισθάνεται ὅτι οὐδὲν ἐγένεν εἰς μάτην. Ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ διέταξε τὰ πάντα, ὥστε τίποτε νὰ μὴ ἦναι ἄχρηστον. Τοιαύτας ιδέας ἔχων ἐντετυπωμένας εἰς τὸν νοῦν αὐτοῦ ὁ Ἀρβείος περὶ τῶν ἔργων τῆς δημιουργίας, ἐσυμπέρανεν ὅτι αἱ δικλίδες τῶν φλεβῶν ἐγι-

ναν ὡς προείπαμεν, διὰ ν' ἀφίνωσι τὸ αἷμα εἰσερχόμενον νὰ κυκλοφορῇ διὰ μέσου αὐτῶν κατὰ ἰδιαιτέρην τινὰ διεύθυνσιν.

Πρὸ τοῦ Ἀρβείου ἐπεκράτουν αἱ πλέον συγκεχυμένα καὶ ἀντιφατικαὶ δόξαι ὡς πρὸς τὰς ἐνεργείας τοῦ αἵματος. Οἱ μὲν ἐφρόνουν ὅτι ἐκινεῖτο ἀπὸ τοὺς πνεύμονας εἰς τὴν καρδίαν διὰ τινῶν ἀεροσωλήνων, καὶ ὅτι συνμειγνύετο μὲ τὸν αἶρα· οἱ δὲ ὅτι ἐστράγγιζε διὰ λεπτοτάτων πόρων. Ἀλλ' ὁ Ἀρβείος ἔκαμε προσεκτικὴν παρατήρησιν καὶ εἰς ζῶντας καὶ εἰς νεκρούς, καὶ συνήγαγε τὰς δοξασίας αὐτοῦ ἀπὸ πάμπολλα, πολυεὶδῆ περιστατικά. Εἴρηκεν ὅτι ἡ καρδία ἔχει περιόδους ἐνεργείας καὶ ἀναπαύσεως, ἀλλ' ὅτι εἰς θερμοαίματα ζῶα αἱ κινήσεις αὐτῆς εἶναι τόσον ταχεῖαι, ὥστε δὲν ἐμποροῦν νὰ διακριθῶσι τὰ διάφορα τῶν βήματα. Εἰς ψυχροαίματα ζῶα εἶναι βραδύτεραι. Ἡ καρδία ὑφύεται κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐνεργείας τῆς, καὶ τὸ ὅξυ ἄκρον στρέφει ἔμπροσθεν. Συστέλλεται δὲ κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν, καὶ μάλιστα εἰς τὰς πλευράς. Ταῦτα καὶ ἄλλα πολλά, δυσκολώτερα παρὰ νὰ ἐξηγηθῶσιν εἰς τοὺς ἀμυήτους τῆς ἱατρικῆς, ἔκαμαν αὐτὸν νὰ διαδώσῃ τὴν γνώμην, ὅτι τὸ αἷμα κυκλοφορεῖ ἀκαταπαύστως.

Ἡ γνώμη αὕτη ταχέως διήγειρε τὴν προσοχὴν τῶν ἀνατόμων εἰς πᾶν μέρος τῆς Εὐρώπης. Ὁ Πριμερίσιος, Παρισανός, Ροσάριος, καὶ ἄλλοι ἀνατόμοι, σφοδρῶς ἠναντιώθησαν. Εἰς τινὰς μὲν τούτων ἀπήντησεν, ἄλλους δ' ἀφῆκε χωρὶς ἀπόκρισιν, ἐξ ἀηδίας πρὸς τὸ βίαιον καὶ ὕβριστικὸν τοῦ τρόπου τῶν. Καθ' ὅσον τὸ διάστημα τῆς φιλονεικίας διῆγε μὲ τὴν εὐγένειαν ἀνδρὸς γνωρίζοντος ὅτι εἶχε τὸ δίκαιον· καὶ βαδμηδὸν ἔλαβε τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἴδῃ τοὺς παλαιούς ἐχθρούς του, στρέφοντας ἕνα ἕνα, καὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ ἐναγκαλιζομένους. Ἀφοῦ δὲ κατ' ὀλίγον ὠμολογήθη ὅτι ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος ἦτον ἡ ἀληθὴς θεωρία, οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ἐζήτησαν νὰ τὸν ἀποστερήσωσι τῆς τιμῆς, λέγοντες ὅτι πρὸ αὐτοῦ εἶχεν ἀνακαλυφθῆναι. Τινὲς ἔλεγαν, ὅτι εἶχεν ἀνακαλυφθῆναι ὑπὸ τοῦ ἐκ Βενετίας πατρὸς Παύλου· ἄλλοι τὴν ἀπέδιδαν εἰς ἱατρὸν τινα Ἰσπανὸν, τὸν Σέρβετον, ὅστις μετέπειτα ἐκῆν εἰς τὴν Γενεύαν ὡς αἰρετικὸς· ἄλλοι δὲ ἄλιν ἀνέβαιναν ἕως τοὺς χρόνους τοῦ Ἰπποκράτους, διὰ νὰ εὐρωσι τὸν ἀνακαλύψαντα. Ἀλλὰ πᾶν ἐφεξῆς ἔτος, καὶ πᾶσα ἐφεξῆς πρόδος εἰς τὰς ἐπιστήμας, ἀπεδείκνυε σαφέστερα τοῦ Ἀρβείου τὸ δικαίωμα νὰ θεωρῆται ὡς ὁ ἀληθὴς ἀνακαλύψας τὴν τοῦ αἵματος κυκλοφορίαν.

Ὁ Ἀρβείος διωρίσθη Ἐκτακτὸς Ἱατρός τοῦ βασιλέως Ἰακώβου τοῦ πρώτου, τὸ δὲ 1632 Τακτικὸς Ἱατρός τοῦ βασιλέως Καρόλου, ὅστις μεγάλως αὐτὸν ὑπέληπτε, καὶ τὸν ἐχορήγει ζῶα, εἰς τὰ ὅποια νὰ κάμνῃ παρατηρήσεις, ἀρμοδίας νὰ προάγῃ τὰς λοιπὰς ἐρεῦνας του. Κατὰ τοὺς ἐμφυλίους πολέμους, προσεκλήθη εἰς τὴν αὐλικὴν φατρίαν, καὶ συνωδαιπόρει μετὰ τοῦ βασιλέως. Ὅτε δὲ πρὸς ὀλίγον ἐστάθησαν εἰς τὴν Ὁξονίαν, ἔλαβε παρὰ τοῦ μονάρχου θῆσιν εἰς τὸ πανεπιστήμιον, ἀφαιρεθεῖσαν ἀπὸ ἀντιπολιτευόμενον κα-